

ਅਜੀਤ

ਬਠਿੰਡਾ

ਵਿਚਾਰ-ਪ੍ਰਵਾਹ

ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹ ਸੰਕਲਪ ਮੂਹਰੇ ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਅੜਿੱਕਾ ਨਹੀਂ ਬਣ ਸਕਦੀ।

ਟੀਕਾਕਰਨ—ਅਗਲਾ ਕਦਮ

ਕੋਰੋਨਾ ਮਹਾਂਮਾਰੀ ਦੀ ਤੀਸਰੀ ਲਹਿਰ ਜਿਸ ਨੂੰ ‘ਓਮੀਕਰੋਨ’ ਦਾ ਨਾਂਅ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਚਿੰਤਾਜਨਕ ਹੱਦ ਤੱਕ ਵਧਦੀ ਨਜ਼ਰ ਆ ਰਹੀ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਹੁਣ 15 ਤੋਂ 18 ਸਾਲ ਉਮਰ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਜੋ ਟੀਕਾਕਰਨ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਇਸ ਬਿਮਾਰੀ ਨੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ’ਤੇ ਵੱਡਾ ਅਸਰ ਪਾਇਆ ਹੈ। ਬਹੁਤਾ ਸਮਾਂ ਸਕੂਲ ਬੰਦ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਘਰ ਬੈਠਿਆਂ ਸਕੂਲਾਂ ਵਲੋਂ ਕਰਵਾਈ ਜਾਂਦੀ ਆਨਲਾਈਨ ਪੜ੍ਹਾਈ ਬਹੁਤੀ ਸਫਲ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਹ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀਜਨਕ ਸੀ। ਇਸੇ ਲਈ ਟੀਕਾਕਰਨ ਦਾ ਇਹ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ’ਤੇ ਦੇਸ਼ ਭਰ ਵਿਚ ਇਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਵੱਡਾ ਉਤਸ਼ਾਹ ਬਣਿਆ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਬੱਚਿਆਂ ਦਾ ਟੀਕਾਕਰਨ ਕਰਨ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਮਾਪਿਆਂ ਵਿਚ ਵੱਡੀ ਹਿਚਕਿਚਾਹਟ ਜ਼ਰੂਰ ਪਾਈ ਜਾਂਦੀ ਸੀ ਪਰ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਇਸ ਬਾਰੇ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦਿਵਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੁਣ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਟੀਕਾਕਰਨ ਪ੍ਰਤੀ ਝਾਕਾ ਖੁੱਲ੍ਹਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਦੇਸ਼ ਵਿਚ 15 ਤੋਂ 18 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਦੇ ਬੱਚੇ ਲਗਭਗ ਸਾਢੇ 7 ਕਰੋੜ ਹਨ। ਇਹ ਟੀਕਾਕਰਨ ਮੁਹਿੰਮ 3 ਜਨਵਰੀ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕੋਵਿਨ ਪੋਰਟਲ ’ਤੇ 6.35 ਲੱਖ ਤੋਂ ਵੱਧ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਸੀ। ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਇਸ ਮੁਹਿੰਮ ਨੂੰ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਸਰਕਾਰੀ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਅਜਿਹੇ ਕੇਂਦਰ ਖੋਲ੍ਹੇ ਗਏ ਹਨ। ਹਾਲ ਦੀ ਘੜੀ ਇਸ ਉਮਰ ਲਈ ਭਾਰਤ ਬਾਇਓਟੈੱਕ ਕੰਪਨੀ ਦਾ ਕੋਵੈਕਸੀਨ ਟੀਕਾ ਲਾਉਣ ਦੀ ਹੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਮੁੱਖਿਮ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਦਸੰਬਰ ਦੇ ਅਖੀਰ ਤੱਕ 8 ਕਰੋੜ ਟੀਕੇ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਮਿੱਥਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਦੋ ਹੋਰ ਕੰਪਨੀਆਂ ਵੀ ਅਜਿਹੇ ਟੀਕੇ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਕੋਰੋਨਾ ਮਹਾਂਮਾਰੀ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਿਆਂ ਹੀ ਇਹ ਗੱਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਮਹਾਂਮਾਰੀ ਤੋਂ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਬਚਾਅ ਟੀਕੇ ਦੀ ਈਜਾਦ ਨਾਲ ਹੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਵਿਚ ਲਗਾਤਾਰ ਇਸ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿਚ ਤਜਰਬੇ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਰਹੇ। ਅਖੀਰ ਕੁਝ ਕੰਪਨੀਆਂ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਟੀਕੇ ਬਣਾਉਣ ਵਿਚ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋ ਗਈਆਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਦੀਆਂ ਵੀ ਕੁਝ ਕੰਪਨੀਆਂ ਸ਼ਾਮਿਲ ਸਨ। ਭਾਰਤ ਨੇ ਇਸ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿਚ ਲਗਾਤਾਰ ਆਪਣੀ ਟੀਕਾ ਮੁਹਿੰਮ ਜਾਰੀ ਰੱਖੀ। ਚਾਹੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਦਸੰਬਰ ਦੇ ਅਖੀਰ ਤੱਕ ਪੂਰੀ ਬਾਲਗ ਆਬਾਦੀ ਨੂੰ ਟੀਕਾ ਲਗਾਉਣ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਮਿੱਥਿਆ ਸੀ ਪਰ ਉਸ ਵਿਚ ਹਾਲੇ ਤੱਕ ਪੂਰੀ ਸਫਲਤਾ ਹਾਸਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੀ। ਹੁਣ ਤੱਕ ਦੇਸ਼ ਦੇ 90 ਫ਼ੀਸਦੀ ਬਾਲਗਾਂ ਨੂੰ ਟੀਕੇ ਦੀ ਇਕ ਖੁਰਾਕ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ 2 ਖੁਰਾਕਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਬਾਲਗ 64 ਫ਼ੀਸਦੀ ਦੇ ਲਗਭਗ ਹੀ ਹਨ। ਹੁਣ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਆਉਂਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ 15 ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਉਮਰ ਵਾਲੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਟੀਕੇ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਸਮਝਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਯੋਜਨਾ ਨੂੰ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਅਮਲ ਵਿਚ ਲਿਆਉਣਾ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਯੂਰਪੀ ਤੇ ਅਫ਼ਰੀਕੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਟੀਕੇ ਲਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ 5 ਤੋਂ 11 ਸਾਲ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਟੀਕੇ ਲਗਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਭਾਰਤ ਨੇ ਇਸ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਵੱਡੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਸਰਕਾਰੀ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ’ਤੇ ਪੂਰੇ ਉਤਰਦੇ ਟੀਕਿਆਂ ਦੀ ਕਮੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਹੁਣ ਇਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਵੱਡੀ ਮੁਹਿੰਮ ਆਰੰਭ ਕੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਬਾਲਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਘੇਰੇ ਵਿਚ ਲਿਆਇਆ ਜਾਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੇ ਲੱਛਣ ਇਹ ਮਹਾਂਮਾਰੀ ਦਿਖਾਉਣ ਲੱਗੀ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਦੇਖਦਿਆਂ ਵੱਡੀ ਉਮਰ ਵਾਲੇ ਗੰਭੀਰ ਬਿਮਾਰਾਂ ਨੂੰ ਤੀਸਰੀ ਬੁਸਟਰ ਖੁਰਾਕ ਦੇਣੀ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਜਾਪਣ ਲੱਗੀ ਹੈ। ਪਹਿਲੇ ਹੀ ਦਿਨ ਦੇਸ਼ ਭਰ ਵਿਚ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਸ ਟੀਕਾਕਰਨ ਸੰਬੰਧੀ ਉਤਸ਼ਾਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਵੇਖਦਿਆਂ ਲਗਾਦਾ ਹੈ ਕਿ ਲੋਕ ਪਹਿਲੀ ਹਿਚਕਿਚਾਹਟ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਆ ਗਏ ਹਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਪਹਿਲੇ ਹੀ ਦਿਨ ਸ਼ਾਮ 3 ਵਜੇ ਤੱਕ ਮਿਲੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਸਾਢੇ 12 ਲੱਖ ਦੇ ਕਰੀਬ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਟੀਕੇ ਲਗਾਏ ਜਾ ਚੁੱਕੇ ਸਨ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਹੁਣ ਤੱਕ 40 ਲੱਖ ਤੋਂ ਵਧੇਰੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੇ ਟੀਕਾਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣੇ ਨਾਂਅ ਦਰਜ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਉਮੀਦ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਲਗਾਤਾਰ ਯਤਨਾਂ ਨੂੰ ਵੱਡੀ ਸਫਲਤਾ ਮਿਲੇਗੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਅੱਜ ਹਰੇਕ ਉਮਰ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਟੀਕਾਕਰਨ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੀ ਮੁੜ ਕੇ ਆਮ ਜੀਵਨ ਦੀ ਸਰਗਰਮੀ ਨੂੰ ਲੀਹ ’ਤੇ ਲਿਆ ਸਕੇਗਾ।

—ਬਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਹਮਦਰਦ

ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਦੌਰੇ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿਚ

ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਰਾਜ ਵਿਚ ਸਿਆਸੀ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਬੇਹੱਦ ਤੇਜ਼ ਹੋ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਰਾਜਨੀਤਕ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਲੋਂ ਰੈਲੀਆਂ ਅਤੇ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਆਪ-ਆਪਣੇ ਚੋਣ ਏਜੰਡਿਆਂ ਅਤੇ ਰਣਨੀਤੀਆਂ ਨੂੰ ਅੰਤਿਮ ਛੇਰਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਆਗੂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਮੁਫ਼ਤ ਦੇਣ ਦੇ ਵਾਅਦੇ ਅਤੇ ਦਾਅਵੇ ਵਧ-ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।

ਇਸ ਸਿਲਸਿਲੇ ਵਿਚ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਿਸਾਨ ਅੰਦੋਲਨ ਦੇ ਚਲਦਿਆਂ ਰਾਜ ਵਿਚ ਖੁੱਲ੍ਹ ਕੇ ਸਿਆਸੀ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਕਰਨ ਦਾ ਅਵਸਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਮਿਲਿਆ, ਨੇ ਵੀ ਆਪਣੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਬੇਹੱਦ ਤੇਜ਼ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਚੋਣ ਮੁਹਿੰਮ ‘ਨਵਾਂ ਪੰਜਾਬ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਨਾਲ’ ਦੇ ਨਾਅਰੇ ਨਾਲ ਆਰੰਭੀ ਹੈ। ਚੋਣ ਜਾਬਤਾ ਲੱਗਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ-ਪਹਿਲਾਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਕੁਝ ਸ਼ੁਲੂਤਾਂ ਦੇ ਕੇ ਚੋਣ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਸ਼੍ਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਵੀ 5 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਦੌਰੇ ’ਤੇ ਆ ਰਹੇ ਹਨ। ਫ਼ਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਲੋਂ ਇਕ ਰੈਲੀ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕੀਤਾ ਜਾਏਗਾ ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਆਸ-ਅਹਾਈਆਂ ਲਗਾਈਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਇਸ ਅਵਸਰ ’ਤੇ ਜੋ ਪ੍ਰਕੇਜ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਲੋਂ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਏਗਾ, ਉਸ ਵਿਚ ਪੰਜ ਏਕੜ ਤੱਕ ਦੇ ਮਾਲਕ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦਾ ਕਰਜ਼ਾ ਮੁਆਫ਼ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਵਿਆਜ ਮੁਆਫ਼ ਕਰਨਾ, ਰਾਜ ਦੇ ਸਰਹੱਦੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਦੇ ਸਨਅਤੀ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਪਹਾੜੀ ਰਾਜਾਂ ਦੀ ਤਰਜ਼ ’ਤੇ ਰਿਆਇਤਾਂ ਦੇਣੀਆਂ ਆਦਿ ਕਦਮ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਗਡਬੜ ਵਾਲੇ ਹਾਲਾਤ ਦੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮੁਕੱਦਮਿਆਂ ਵਿਚ ਜਿਹੜੇ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਲੋਕ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਭੁਗਤ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਲਗਭਗ ਪੂਰੀਆਂ ਹੋ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅੰਮ ਰਿਹਾਈ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਦੀ ਵੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿਚ ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਜਲੰਧਰ ਵਿਚ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦਿਆਂ ਪੰਜਾਬ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਜਲ ਸ਼ਕਤੀ ਮੰਤਰੀ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਜੱਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਵੀ ਸੀ ਕਿ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਵਲੋਂ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਐਲਾਨ ਏਨੇ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਹੋਣਗੇ ਕਿ ਵਿਰੋਧੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਭਾਜਪਾ ਦਾ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਵੱਡੀਆਂ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਵਲੋਂ ਪ੍ਰਕੇਜ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਕਿਹੜੇ ਐਲਾਨ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਕਿਹੜੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ, ਇਸ ਸੰਬੰਧੀ ਉਤਸੁਕਤਾ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਬਣੀ ਰਹੇਗੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਆ ਕੇ ਇਸ ਸੰਬੰਧੀ 5 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਬਾਕਾਇਦਾ ਕੋਈ ਐਲਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ।

ਇਸ ਬਾਰੇ ਸਾਡੇ ਵੀ ਕੁਝ ਸੁਝਾਅ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਸੀਂ ਇਥੇ ਚਰਚਾ ਕਰਨੀ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ। ਸਾਡਾ ਬੜਾ ਘੱਪਣ ਮਤਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਸਰਹੱਦੀ ਰਾਜ ਹੈ। ਇਥੋਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ, ਖ਼ਾਸ ਕਰਕੇ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਹਮੇਸ਼ਾ ਅੱਗੇ ਹੋ ਕੇ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ। ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਸੰਸਘਰਸ਼ ਦੌਰਾਨ ਅਤੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ, ਜਦੋਂ ਵੀ ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਸਰਹੱਦਾਂ ’ਤੇ ਕੋਈ ਚੁਣੌਤੀ ਪੈਂਦਾ ਹੋਵੇ ਹੈ, ਇਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਨ ਭਟ ਕੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਰਾਖੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਹੁਣ ਵੀ ਜਦੋਂ ਸਰਹੱਦਾਂ ਦੇ ਪਾਰ ਤੋਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਅਤੇ ਚੀਨ ਵਲੋਂ ਖ਼ਤਰੇ ਵਧ ਰਹੇ ਹਨ ਤਾਂ ਇਸ ਧਰਤੀ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨ ਫ਼ੌਜ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਆਪਣਾ ਹੱਲ ਖ਼ਾਸ਼ੀ ਨਿਭਾਅ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਪੰਜਾਬ ਨੇ ਆਪਣੇ ਭੇਢ ਫ਼ੀਸਦੀ ਭੂਗੋਲਿਕ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਅਨਾਜ ਸੁਰੱਖਿਆ

ਵਿਸ਼ਵ ਬੇਲ ਦਿਵਸ ’ਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼

ਅੱਜ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਦੇ ਲੋਕ ਵਿਸ਼ਵ ਬੇਲ ਦਿਵਸ ਮਨਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਹ ਦਿਨ ਹਰ ਸਾਲ 4 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਫਰਾਂਸ ਵਿਚ ਜਨਮੇ ਲੁਈਸ ਬੇਲ ਦੇ 4 ਜਨਮਦਿਨ ਦੇ ਸਨਮਾਨ ਵਿਚ ਮਨਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਛੋਟੇ ਹੁੰਦਿਆਂ ਹੀ ਅੰਨ੍ਹਾ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਨੇਤਰਹੀਨ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਾਈ ਦੇ ਮਾਧਿਅਮ ਰਾਹੀਂ ਸਮਾਂ ਦਾ ਹਾਥੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ 1800 ਦੇ ਦਹਾਕੇ ਵਿਚ ਇਸ ਲਿੱਪੀ ਦੀ ਖੋਜ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਵਿਸ਼ਵ ਬੇਲ ਦਿਵਸ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੱਖਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵਰਤੀ ਜਾਂਦੀ ਪੜ੍ਹਨ ਅਤੇ ਲਿਖਣ ਦੀ ਇਸ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਮਹੱਤਵ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟਾਦਾ ਹੈ ਜੋ ਅੰਧਾਂ ਤੋਂ ਦੇਖਣ ਤੋਂ ਵਾਂਞੇ ਹਨ। ਸਰੀਬ ਦੇ ਸਰੀਰਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਈਜਾਦ ਹੋਈ ਇਸ ਲਿੱਪੀ ਦਾ ਓਨਾ ਵਿਕਾਸ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਿਆ ਜਿਨਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਤਰ ਇਹ ਹਨ ਕਿ ਅੱਜ ਵੀ ਇਸ ਲਿੱਪੀ ਬਾਰੇ ਬਹੁਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਪਤਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਸ ਲਿੱਪੀ ਨੂੰ ਸੰਬੰਧਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਲਿਜਾਣ ਲਈ ਕੋਈ ਬਹੁਤੇ ਉਰਮਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਦੀ ਛੋਟੀ ਜਿਹੀ ਉਦਾਹਰਨ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਪੰਜਾਬ ਵਰਗੇ ਵਿਕਸਿਤ ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਵੀ ਮਹਿਸ਼ ਇਕ ਹੀ ਬਰੇਲ ਪ੍ਰਿੰਟਿੰਗ ਪ੍ਰੈੱਸ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਲਿੱਪੀ ਰਾਹੀਂ ਪੜ੍ਹਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕੁਝ

ਅੱਜ ਤੇ ਅਗਲੇ ਹਫ਼ਤੇ ਦੇ ਇਸ ਕਾਲਮ ਵਿਚ ਅਸੀਂ ਰਾਜਨੀਤਕ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤੀ ਦੇ ਵਪਾਰੀਕਰਨ ’ਤੇ ਚਰਚਾ ਕਰਾਂਗੇ। ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ’ਚ ਕਨੌਜ ਇਤਰ ਦੇ ਉਦਯੋਗ ਵਿਚ ਪ੍ਰਚਾਰ ਲਈ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਹਾਵਤ ਹੈ ਕਿ ਕਨੌਜ ਦੀਆਂ ਨਾਲੀਆਂ ਚੋਂ ਵੀ ਸੁਗੰਧ ਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਸਮੇਂ ਇਤਰ ਦੀ ਇਹ ਨਾਲੀ ਇਤਰ ਹਨ, ਜੀ ਐਸ ਟੀ ਦੀ ਚੋਰੀ, ਚੁਣਾਵੀ ਦਾਅ-ਪੇਚ ਦੀ ਬਦਜੁ ਅਤੇ ਗੰਧਲੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਲਈ ਬਦਨਾਮ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਕਿਆਸ ਇਹ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਜੈਨ ਨਾਅ ਦੇ ਜਿਸ ਇਤਰ ਵਾਪਰੀ ਦੇ ਘਰ ਛਾਪੇ ਪਏ ਹਨ, ਉਹ ਸਮਾਜਵਾਦੀ ਪਾਰਟੀ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧ ਰੱਖਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਨਾਲ। ਇਸ ਚਰਚਾ ’ਤੇ ਕੋਈ ਟਿੱਪਣੀ ਨਾ ਕਰਦਿਆਂ ਇੱਥੇ ਸਮਝਣ ਦੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਇਲੋਕ ਪੰਜਾਬ ਸਾਲਾਂ ’ਚ ਅਸੀਂ ਚੋਣਾਂ ਲੜਨ ਦਾ ਇਕ ਕਿਛਾਇਤਾ ਮਾਡਲ ਵਿਕਸਿਤ ਕਰ ਲਿਆ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੀ ਖ਼ਤਮ ਹੋ ਜਾਣੀ ਸੀ। ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਹੋਇਆ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਚੋਣ ਪ੍ਰਚਾਰ ਬਹੁਤ ਮਹਿੰਗਾ ਹੋ ਰਿਹਾ। ਚੋਣਾਂ ਲੜਨ ਲਈ ਹਰ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਹੱਥ ਨੇਤਾ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀ ‘ਪੁਲੀਟੀਕਲ ਮਨੀ’ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਦਮਾਸਕਸ ਗਲੀਤੀ ਕਰਨ ਲਈ ਪੈਸਿਆਂ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਏਨੀ ਵਧ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਸੱਤਾ ਦੀ ਦੇਸ਼ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੱਤਾਂ ’ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਹੋਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ’ਚ ਛਾਪੇ ਹੋਏ ਗ਼ੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਖ਼ਜ਼ਾਨਿਆਂ ਦੀਆਂ ਚਾਬੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਮੁੱਖ ਤੌਰ ’ਤੇ ਇਸੇ ਕਾਰਨ ਇਕ ਪਾਰਦਰਸ਼ੀ ਸਰਸਜਨਕ ਜੀਵਨ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ।

ਭਾਰਤ ’ਚ ਰਾਜਨੀਤੀ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਇਕ ਰਾਜਨੀਤਕ ਜਮਾਤ ਉੱਭਰ ਆਈ ਹੈ। ਆਪਸ ਵਿਚ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਦੇ ਮਤਭੇਦਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਇਹ ਵਰਗ ‘ਪੁਲੀਟੀਕਲ ਮਨੀ’ ਉਗਰਾਹੁਣ ’ਚ ਨਿਪੁੰਨ ਹਨ। ਉਹ ਰਾਜਨੀਤੀ ’ਚ ਘੱਟ ਲਾਗੂਦਿੱਤੇ ਹਨ, ਰਾਜਨੀਤੀ

ਸੰਪਾਦਕ ਦੇ ਨਾਂਅ

ਮਹਾਂਮਾਰੀ ਨੂੰ ਝੱਲ ਰਹੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੇ ਪੂਰੀ ਦੁਨੀਆ ਵਿਚ ਤਹਿਲਕਾ ਮਚਾਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਓਮੀਕਰੋਨ ਵੈਰੀਟੀ ਦਾ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਹਿਸਿਆਂ ਵਿਚ ਫੈਲਣਾ ਜ਼ਰੂਰ ਇਕ ਗੰਭੀਰ ਚਿੰਤਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹੈ। ਕੋਰੋਨਾ ਦਾ ਇਹ ਰੂਪ ਕਈ ਗੁਣਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਫੈਲਦਾ ਹੈ ਤੇ ਭਿਆਨਕ ਤਬਾਹੀ ਮਚਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਸਭ ਨੂੰ ਹੀ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਂਗ ਪੂਰੀ ਸਾਵਧਾਨੀ ਵਰਤਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇਸ ਵੈਰੀਏਂਟ ਤੋਂ ਬਚਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਸ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਮਾਸਕਾਂ, ਉਤ੍ਰਿਤ ਪ੍ਰਤੀ ਤਾਂ ਸਾਫ਼-ਸਫ਼ਾਈ ਦਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਣਾ ਪਵੇਗਾ ਤਾਂ ਜੋ ਇਸ ਦੇ ਬੁਰੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਤੋਂ ਸਾਡੀ ਰੱਖਿਆ ਹੋ ਸਕੇ।

-ਅਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰਾਏਕੋਟ

ਪੂਰੀ ਦੁਨੀਆ ਲਗਭਗ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਕੋਵਿਡ-19

ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਨ ਵਿਚ ਵੱਡਾ

ਹੁੰਦੇ ਰਹੇ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੇ ਮਨਾਂ ਵਿਚ ਭਾਜਪਾ ਲਈ ਬੇਹੱਦ ਕੁਝੜਣ ਪੈਦਾ ਹੋਈ। 700 ਦੇ ਲਗਭਗ ਕਿਸਾਨ ਇਸ ਅੰਦੋਲਨ ਦੌਰਾਨ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋ ਗਏ। ਹੁਣ ਜਦੋਂ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਵਿਚ ਸੰਤਾਧਾਰੀ ਪਾਰਟੀ ਭਾਜਪਾ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਵੀ ਆਪਣੀਆਂ ਚੋਣ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਤਲਾਸ਼ ਰਹੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਇਕ ਨਵੀਂ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਨਾਰਾਜ਼ਗੀ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕੁਝ ਨੱਸ ਕਦਮ ਉਠਾਉਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਅਨੁਸਾਰ ਕੁਝ ਕਦਮ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ।

● ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਬੀ ਐਸ ਐਫ਼. ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਸਰਹੱਦ ਤੋਂ ਜੋ 50 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਤੱਕ ਵਧਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈ ਕੇ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ 15 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਏ।

● ਜਲ੍ਹਿਆਂਵਾਲੇ ਬਾਗ ਦੇ ਸਰੂਪ ਵਿਚ ਜੋ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਖ਼ਾਸ ਕਰਕੇ ਵਿਰਾਸਤੀ ਗਲੀ ਨਾਲ ਜੋ ਛੇੜਛਾੜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਉਸ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਵਿਚ ਬੇਹੱਦ

ਕਿਛੁ ਸੁਣੀਐ ਕਿਛੁ ਕਹੀਐ ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਮਾਣਕ

ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈ ਕੇ ਜਲ੍ਹਿਆਂਵਾਲੇ ਬਾਗ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਸਰੂਪ ਬਹਾਲ ਕਰ ਜਾਏ।

● ਹਾਲ ਹੀ ਦੇ ਇਕ ਫ਼ੈਸਲੇ ਵਿਚ ਫ਼ੌਜ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਭਰ ਵਿਚਲੇ ਆਪਣੇ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿਚ ਚਾਰੀ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਨਾ ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਦਾ ਫ਼ੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਬੱਚੇ ਨੇ ਅੱਠਵੀਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਪਣੀ ਮਾਂ-ਬੋਲੀ (ਖੇਤਰੀ ਭਾਸ਼ਾ) ਪੜ੍ਹਨੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਅਧਿਆਪਕ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣਗੇ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ-ਆਪ ਹੀ ਤਿਆਰੀ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ। ਫ਼ੌਜ ਦਾ ਇਹ ਬਹੁਤ ਹੀ ਗਲਤ ਫ਼ੈਸਲਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਆਮ ਤੌਰ ’ਤੇ ਫ਼ੌਜੀ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੇ ਬੱਚੇ ਹੀ ਅੱਗੇ ਫ਼ੌਜ ਵਿਚ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਵੱਡੇ ਅਫ਼ਸਰ ਵੀ ਬਣਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਜਦੋਂ ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਸਰਹੱਦਾਂ ’ਤੇ ਵੱਡੇ ਵੱਡੇ ਖ਼ਤਰੇ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਆਪਣੀਆਂ ਬੋਲੀਆਂ ਦੇ ਗੱਤੀ ਗਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਤੇਰਾਂ ਅਤੇ ਬੇਬੀ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਦਲੀਲ ਨਾਲ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਅਨੇਕਾਂ ਵਾਰ ਸ਼ਹੀਦੀਆਂ ਵੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਬੋਲੀਆਂ ਤੇ ਗੱਤੀ ਨਾ ਤੇੜਨਾ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਗੁਨਾਹ ਹੈ। ਉਜ ਵੀ ਦੇਸ਼ ਦੇ 60 ਫ਼ੀਸਦੀ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਮਾਤ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਖੇਤਰੀ ਬੋਲੀਆਂ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਕਿ

ਆਓ ! ਹਰੇਕ ਨੇਤਰਹੀਣ ਤੱਕ ਬਰੇਲ ਲਿੱਪੀ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰੀਏ

ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਵਾਰ ਦਾ ਬਲਾਈਡ ਦੇ ਇਕ ਅਧਿਐਨ ਦਾ ਹੇਠਲਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ ਕਿ ਸਕੂਲੀ ਉਮਰ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ, ਸਿਰਫ 10 ਫ਼ੀਸਦੀ ਨੂੰ ਬ੍ਰੇਲ ਭਾਸ਼ਾ ਸਿਖਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਕਈ ਕਾਰਨ ਹਨ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਘਾਟ, ਆਡੀਓ ਕਿਤਾਬਾਂ ਅਤੇ, ਤਕਨੀਕੀ ਢੰਗ ਦੀ ਵਧਦੀ ਵਰਤੋਂ ਅਤੇ ਵਾਧੂ ਅਸਮਰੱਥਤਾਵਾਂ ਵਰਗੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਸਿਸਟਮ

ਵਿਚ ਮੁਹਾਰਤ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਵਿਚ ਆ ਰਹੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹਨ। ਫਿਰ ਵੀ, ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਚਿੰਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਅਤੇ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਲੇਬਲ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਣ ਲਈ ਮੁੱਲ ਬ੍ਰੇਲ ਚਿੰਨ੍ਹ ਸਿਖਦੇ ਹਨ।

ਇਸ ਲੋਚ ਦਾ ਮਕਸਦ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਬ੍ਰੇਲ ਲਿੱਪੀ ਜਾਂ ਭਾਸ਼ਾ ਬਾਰੇ ਅਕਸਰ ਕੁਝ ਸਵਾਲ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਕਿਵੇਂ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ? ਇਸ

ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੀ ਬੁਨਿਆਦ ਹੈ ਚੋਣਾਂ ’ਤੇ ਹੁੰਦਾ ਬੇਸ਼ੁਮਾਰ ਖਰਚ

ਉਸ ‘ਪੁਲੀਟੀਕਲ ਮਨੀ’ ਦੀ ਰਚਨਾ ਕਰਨਗੇ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਚੁਣਾਵੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਦੱਲੋਲੀ। ਜੇਕਰ ਚੋਣਾਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਤਾਂ ਸਮਝ ਲੈਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਕ ਕਰੋੜ ਨਾਲ ਵੀ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਚੱਲਣ ਵਾਲਾ। ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ ਅਸਲ ’ਚ ਕਰੋੜਪਤੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਭਾਵ ਪੰਜ-ਦਸ ਕਰੋੜ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ ’ਤੇ ਖ਼ਰਚ ਕਰਨ ਦੀ ਰਸ਼ੀਅਤ ਜਿਸ ਦੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ, ਉਸ ਲਈ ਚੋਣ ਟਿਕਟ ਹਾਸਲ ਕਰਨਾ ਲਗਭਗ ਨਾਮੁਮਕਿਨ ਹੀ ਹੈ।

ਕਰੋੜਪਤੀਆਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਦੇਖਣੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਟਿਕਟਾਂ ਮਿਲੀਆਂ ਹੋਣ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਦੇਖ ਲਵੋ। ਇਹ ਵੀ ਦੀ ਜੀਵਨ-ਸ਼ੈਲੀ ’ਤੇ ਨਜ਼ਰ ਪਾਉਣ ’ਤੇ ਪਤਾ ਲੱਗੇਗਾ ਕਿ ਇਸ ਸੂਚੀ ’ਚ ਕੰਮੀਤ ਦਿਵੇਸ਼ੀ ਕਾਰਾਂ ਦੇ ਮਾਲਕਾਂ, ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਦਰਅਮਦ ਮਹਿੰਗੀਆਂ ਹਾਰੀਫਲਾਂ ਦੇ ਮਾਲਕਾਂ, ਅਰਬੀ ਘੱਤਿਆਂ ਦੇ ਅਸਤਭਲ ਰੱਖਣ ਵਾਲਿਆਂ, ਵੱਡੇ-ਵੱਡੇ ਹੋਟਲਾਂ ਅਤੇ ਸੈਰਗਾਹਾਂ ਦੇ ਮਾਲਕਾਂ, ਦੁਰਲੱਭ ਚਿੜੀਆਂ ਦਾ ਵਪਾਰ ਕਰਨ ’ਚ ਕਰੋੜਾਂ ਖ਼ਰਚ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ, ਆਧੁਨਿਕ ਜ਼ਮੀਂਦਾਰ ਭਾਵ ਪ੍ਰਸੰਪਤੀਆਂ ਕਿਸਾਨਾਂ, ਮੱਧ ਵਰਗੀ ਉਦਯੋਗਪਤੀਆਂ, ਪੈਟਰੋਲ ਪੰਪਾਂ ਦੇ ਮਾਲਕਾਂ, ਟਰੱਕਾਂ ਅਤੇ ਬੱਸਾਂ ਦਾ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ, ਕਰੋੜਾਂ ਦੀ ਠੇਕੇਦਾਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ

ਕੋਈ ਅਸਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਲੜਾਈ-ਝਗੜੇ ਦੀ ਨੌਬਤ ਵੀ ਆ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਨਾਕੇ ’ਤੇ ਖੜ੍ਹੀ ਪੁਲਤ ਵੀ ਮੂਕ ਦਰਸ਼ਕ ਬਣੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਸੋ, ਟਰਾਂਸਪੇਰੈਂਸੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਅੱਗੇ ਮੋਰਾ ਸੁਝਾਅ ਹੈ ਕਿ ਬੱਸਾਂ ਵਿਚ ਸਥਰ ਸਟੇਂਡ ਤੋਂ ਹੀ ਸਵਾਰੀਆਂ ਚੁੱਕਣ ਅਤੇ ਸੜਤੀ ਨਾਲ ਇਸ ਗਲਤ ਵਰਤਾਰੇ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਜਾਵੇ।

ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਰੋਲ ਅਦਾ ਨਾ ਕਰ ਸਕੀਆਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਸ਼੍ਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਆਪਣੀ ਜਿਦ ’ਤੇ ਅੜੇ ਰਹੇ ਅਤੇ ਆਖਿਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੰਜ ਰਾਜਾਂ ਦੀਆਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਨੇੜੇ ਆ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ 19 ਨਵੰਬਰ, 2021 ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈਣੇ ਪਏ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਅਤੇ ਭਾਜਪਾ ਦਰਮਿਆਨ ਤਿੱਖੇ ਟਕਰਾਅ

ਹੁੰਦੇ ਰਹੇ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੇ ਮਨਾਂ ਵਿਚ ਭਾਜਪਾ ਲਈ ਬੇਹੱਦ ਕੁਝੜਣ ਪੈਦਾ ਹੋਈ। 700 ਦੇ ਲਗਭਗ ਕਿਸਾਨ ਇਸ ਅੰਦੋਲਨ ਦੌਰਾਨ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋ ਗਏ। ਹੁਣ ਜਦੋਂ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਵਿਚ ਸੰਤਾਧਾਰੀ ਪਾਰਟੀ ਭਾਜਪਾ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਵੀ ਆਪਣੀਆਂ ਚੋਣ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਤਲਾਸ਼ ਰਹੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਇਕ ਨਵੀਂ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਨਾਰਾਜ਼ਗੀ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕੁਝ ਨੱਸ ਕਦਮ ਉਠਾਉਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਅਨੁਸਾਰ ਕੁਝ ਕਦਮ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ।
● ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਬੀ ਐਸ ਐਫ਼. ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਸਰਹੱਦ ਤੋਂ ਜੋ 50 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਤੱਕ ਵਧਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈ ਕੇ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ 15 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਏ।
● ਜਲ੍ਹਿਆਂਵਾਲੇ ਬਾਗ ਦੇ ਸਰੂਪ ਵਿਚ ਜੋ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਖ਼ਾਸ ਕਰਕੇ ਵਿਰਾਸਤੀ ਗਲੀ ਨਾਲ ਜੋ ਛੇੜਛਾੜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਉਸ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਵਿਚ ਬੇਹੱਦ ਨਾਰਾਜ਼ਗੀ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਜਲ੍ਹਿਆਂਵਾਲਾ ਬਾਗ ਟਰੱਸਟ ਦੇ ਇਕ ਮੈਂਬਰ ਤੇ ਸਾਬਕ ਰਾਜ ਸਭਾ ਮੈਂਬਰ ਤਰਲੋਚਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਵੀ ਇਸ ਸੰਬੰਧੀ ਪਾਉਣ ਲਈ ਖੇਤੀ ਵਿਚ ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਰਾਜ ਨੂੰ ਇਕ ਵੱਖਰੀ ਖੇਤੀ ਨੀਤੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਤੇਲ ਬੀਜਾਂ ਅਤੇ ਦਾਲਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਨਵੀਆਂ ਫ਼ਸਲਾਂ ਦੀ ਕਾਸ਼ਤ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਵੀਆਂ ਫ਼ਸਲਾਂ ਦੇ ਲਾਭਗਰੀ ਭਾਅ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਏ ਜਾਣ, ਚਾਹੇ ਖ਼ਰੀਦਦਾਰ ਸਰਕਾਰੀ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਗ਼ੈਰ-ਸਰਕਾਰੀ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਰਾਜ ਵਿਚ ਚੋਣੀ ਆਪਾਰਿਤ ਅਤੇ ਹੋਰ ਜਨਤਾਂ ਵੱਡੀ ਪੱਧਰ ’ਤੇ ਲਗਾਈਆਂ ਜਾਣ ਤਾਂ ਜੋ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਬੇਸ਼ੁਜ਼ਗਰ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਲਈ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਮੌਕਿਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਵਿਚ ਜੁਗਾਰ ਦੇ ਸੱਕੇ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ +2 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੋਈ ਵੀ ਨੌਜਵਾਨ ਆਪਣਾ ਭਵਿੱਖ ਇਥੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਨਹੀਂ ਦੇਖਦਾ। ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਰਾਜ ਦੇ ਬਹੁਤੇ ਨੌਜਵਾਨ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਹਿਜਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਉੱਜੜ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਵਸਦਾ ਰੱਖਣ ਲਈ ਰਾਜ ਦੇ ਉਕਤ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਮਹਿੰਗੇ ਟੀਕੇ ਨਾਲ ਹੋਰ ਕਾਨਵਰ ਲਈ ਸਪੱਸ਼ਟ ਰੂਪ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਤੌਰ ਨੀਤੀ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਖੁਸ਼ਗਲ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਵਿਚ ਵੀ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਵਧੇਗਾ। ਦੇਸ਼ ਦੀ ਏਕਤਾ, ਅਖੰਡਤਾ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਵੀ ਇਹ ਇਕ ਬਿਹਤਰੀਨ ਪਹਿਲਕਦਮੀ ਹੋਵੇਗੀ।

ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿਚ ਆਖਰੀ ਅਤੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਗੱਲ ਅਸੀਂ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਖੇਤੀ ਇਸ ਸਮੇਂ ਗੰਭੀਰ ਸੱਕਣ ਵਿਚ ਹੈ। ਕਣਕ-ਝੋਨੇ ਦੇ ਫ਼ਸਲੀ ਚੱਕਰ ਨੇ ਇਸ ਦਾ ਧਰਤੀ ਹੇਠਲਾ ਪਾਣੀ ਵੀ ਮੁਕਾ ਛੱਡਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਸਮੱਸਿਆ ’ਤੇ ਕਾਬੂ ਪਾਉਣ ਲਈ ਖੇਤੀ ਵਿਚ ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਰਾਜ ਨੂੰ ਇਕ ਵੱਖਰੀ ਖੇਤੀ ਨੀਤੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਤੇਲ ਬੀਜਾਂ ਅਤੇ ਦਾਲਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਨਵੀਆਂ ਫ਼ਸਲਾਂ ਦੀ ਕਾਸ਼ਤ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜ